

MATERIALE NEO-ENEOLITICE INTRATE ÎN COLECȚIA MUZEULUI DE ISTORIE AL TRANSILVANIEI (III)*

In anii 1985—1986 secția de preistorie a efectuat cercetări de suprafață, sondaje, săpături de salvare și sistematice în diferite zone ale județului. Materialele arheologice rezultate din aceste investigații au fost prelucrate și inventariate alături de materiale mai vechi care provin din cercetări arheologice sau donații. Aceste materiale vor fi prezentate în cele ce urmează, în ordinea alfabetică a localităților.

— 1 — Arad: a) 1) (*Punctul Aradul Nou — La Buieniță*; 2) (*Tipul de așezare*) Așezare deschisă; 3) (*Istoricul descoperirii, descoperitorul*) Periegheză E. Pădureanu, 1978; 4) (*Materiale descoperite*) Fragmente ceramice, idol antropomorf din lut (fig. 2/1), unelte din piatră și os; 5) (*Epoca, cultura*) Starčevo-Criș; 6) (*Nr. inventar*) P. 87663—76; 7) (*Referiri bibliografice la materiale*) Inedit; — b) 1) *Grădiște—Drumul municipal*; 2) Așezare deschisă; 3) Periegheză E. Pădureanu, 1978; A — 4) Fragmente ceramice, unelte din piatră și os, oase de animale (Fig. 1/9—24); 5) Starčevo-Criș; 6) P. 87677—706, 87710; 7) Inedit; B — 4) Fragmente ceramice, unelte din piatră (fig. 2/2—13; 3); 5) Cultura Banatului, grupul Szakálhát; 6) P. 88259—355, 88421—45, 88522—38, 88584—99; 7) Inedit.

2 — Baciu, com. jud. Cluj: a) 1) *Gura Baciului, obiectiv 1*; 2) Așezare deschisă; 3) Săpături N. Vlassa, 1966—1971, adâncimile —2,7 ——2,4 m; 4) Fragmente ceramice, cochilii de scoici și melci; 5) Starčevo-Criș, fază I B—C (nivelul I); 6) P. 91349—399; 7) N. Vlassa, în *Marisia*, 10, 1980 (vezi și bibliografia); Z. Kalmar, în *ActaMP*, XI, 1987, p. 57—72; b) 1) *Obiectivul 4 — Strada Nouă*; 2) Terasă înaltă pe malul stîng al Nadășului; 3) Săpături de salvare, Zoia Kalmar, 1984, S₅; A — 4) Fragment ceramic cu pleavă și cioburi pisate în piastă; 5) Grupul Gilău; 6) P. 83436; 7) Inedit; B — 3) Săpături, 1985, Z. Kalmar, diferite secțiuni; 4) Fragmente ceramice, unelte din piatră, oase de animale; 5) Petrești; 6) P. 83002—15, 83120—235, 83239—435; 7) Z. Kalmar, comunicare, Tîrgoviște, 1985; Idem, în *Materiale*, 1985, s.t.; c) 1) *Obiectivul 11 — La ieșirea din Chei*; 3) Periegheză Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, 1985; 4) Ceramică, larnă calcedonie; 5) Neolicic; 6) P. 82600—4; 7) Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, în *ActaMN*, 22—23, 1985—1986, p. 725—726; d) 1) *Obiectivul 12 — La stînga ieșirii din Chei*; 2) Așezare secundară; 3) Periegheză Gh.

* Materialele din prezentul articol au fost prelucrate și introduse în colecția de preistorie a muzeului clujean în anii 1986—1987. Prezentarea descoperirilor se face pe sistem de fișe cu 7 probleme, care au fost urmărite (vezi elementele din paranteză de la prima stațiune Arad). Tabelul alăturat indică prin „x” prezența culturală în mai multe obiective, în timp ce indicațiile numerice precizează numărul obiectivului în care apare o anumită cultură.

Lazarovici, Z. Kalmar, 1985; 4) Ceramică; 5) Preistoric; 6) P. 82631, 82635, 82644; 7) Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, *op. cit.*, p. 725—726.

3 — Balta Sărătă, oraș Caransebeș, jud. Caraș-Severin: 1) *Cimpul lui Poșta*; 2) Terasa mijlocie a Timișului; 3) Periegheză Gh. Lazarovici, 1981; 4) Ceramică; 5) Vinča A₃/B₁; 6) P. 88088—90 (mostre); 7) Inedit.

4 — Căptălan, com. Noșlac, jud. Alba: 1) *Cimitirul bisericii ortodoxe*; 2) Așezare deschisă; 3) Descoperitor O. Vințeler (Cluj-Napoca), 1986; 4) Ceramică; 5) Coțofeni, faza I; 6) P. 88029—41; 7) Inedit.

5 — Cenade, com. jud. Alba: 1) *Capul Dealului — Lizieră*; 2) Așezare, promontoriu; 3) Periegheză Gh. Lazarovici, L. Periș, 1983; 4) Ceramică; A — 5) Neolitic; 6) P. 85908, 85919, 85990—95; 7) Inedit; B — 5) Coțofeni, faza Ic; 6) P. 87815—24; 7) Inedit; C — 5) Preistoric; 6) P. 85996—86000; 7) Inedit.

6 — Cistei, com. Mihalț, jud. Alba: 1) *Dealul Hoanca*; 2) Așezare pe promontoriu; 3) Descoperitori S. Urițescu, O. Guja (studenți, Facultatea de Electrotehnica, IV), 1986; 4) Ceramică; 5) Coțofeni; 6) P. 90736—52 (donație); 7) Inedit.

7 — Cluj-Napoca: a) 1) Ob. 1 — *Bulevardul Lenin*; 2) Terasa mijlocie a Someșului; 3) Săpături de salvare, Z. Kalmar, R. Ardevan, 1984; 4) Ceramică, unelte din piatră; 5) Complexul Cluj — Cheile Turzii — Lumea Nouă; 6) P. 87753—56; 7) Z. Kalmar, comunicare, Tîrgoviște, 1985; Idem, în *StComSatuMare*, 1985, s.t.; B — 4) Ceramică; 5) Iclod; 6) P. 87757; 7) *Ibidem*; b) 1) Ob. 2A/B — *Stăvilar*; 2) Terasă înaltă pe malul drept al Someșului; 3) Săpături de salvare, Z. Kalmar, Gh. Lazarovici, 1984—1986; A — 4) Ceramică, unelte din piatră și os (fig. 1/1—8); 5) Neolitic; 6) P. 85437—8, 85442, 85456, 85465—6, 85477—8, 85480, 85482, 85493, 85497, 85510, 85512—4, 85519, 85524, 85544, 85645—7, 85649; 7) Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, *op. cit.*, p. 723—24; Z. Kalmar, în *ActaMN*, 24—25, 1986—1987, p.s.; E — 4) Ceramică, unelte din piatră; 5) Grupul Gilău; 7) P. 85400—3, 85413—6, 85424—7, 85440—1, 85443—4, 85451—4, 85464, 85467, 85474—6, 85479, 85481, 85483—92, 85494—6, 85498—503, 85511, 85515, 85517, 85520—1, 85525, 85527—8, 85531, 85539—43, 85550, 85557—8, 85574—6, 85578—84, 85588—90, 85594—95, 85597—8, 85620, 85627, 85651, 85657, 85666—73, 85678—84, 85686, 85691—2, 85694, 85731—2, 85735, 85740, 85746, 88063—7; 7) *Ibidem*; c) 1) Ob. 7 — *Baba Novac*; 2) Așezare deschisă; 3) Lucrări edilitare supravegheate de Gh. Lazarovici, R. Ardevan, P. Iambor, Z. Kalmar, 1985—1986; 4) — Ceramică; A — 5) Neolitic; 6) P. 91454—67, 92025—9; 7) Gh. Lazarovici, în *ActaMN*, 24—25, 1987—1988, p. ; B — 5) Grupul Iclod, fazele I, I/II, II, II/III; 6) P. 92040—255; 7) *Ibidem*; C — 5) Petrești; 6) P. 92057; 7) *Ibidem*; D — 5) Coțofeni; 6) P. 92061; 7) *Ibidem*; E — 5) Preistoric; 6) P. 91473; 7) Inedit; d) 1) Ob. 110 — *Valea Caldă*; 2) Așezare în luncă; 3) Săpături de salvare și cercetări de suprafață, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1985—1986; 4) Ceramică; A — 5) Neolitic; 6) P. 91175—6; 7) Z. Kalmar, în *ActaMN*, 24—25, 1987—1988, p. : B — 5) Coțofeni; 6) P. 90341, 90396, 98336; 7) *Ibidem*; C — 5) Preistoric; 6) P. 98339; 7) *Ibidem*; e) 1) Ob. 113 — *Valea Caldă*; Așezare în luncă; 3) Periegheză, Z. Kalmar, 1986; 4) Ceramică; 5) Preistoric; 6) P. 91178; 7) *Ibidem*.

8 — Coldău, oraș Becllean, iud. Bistrița-Năsăud: a) 1) Ob. 1 — *Dia*; 2) Luncă; 3) Periegheză, Z. Kalmar, 1982; Ceramică; A — 5) Neolitic;

6) P. 87758; 7) Inedit; B — 5) Preistoric; 6) P. 87759—60; 7) Inedit; b) 1) Ob. 3 — *Lîngă linia CFR*; 22) Luncă; 3) Periegheză, Z. Kalmar, 1982; 4) Ceramică; 5) Preistoric; 6) P. 87797; 7) Inedit; c) 1) Ob. 4 — *Cu Traṇ-dafiri (Rózsás)*; 2) Așezare pe pantele sudice ale dealului; 3) Periegheză, Z. Kalmar, 1982; 4) Ceramică; A — 5) Neolitic mijlociu; 6) P. 87804; 7) Inedit; B — 5) Grupul Iclod; 6) P. 87798—800; 7) Inedit.

9 — Cornea, com. jud. Caraș-Severin: a) 1) Ob. 1 — *Terasa cu cal*; 2) Așezare sezonieră; 3) Periegheză Gh. Lazarovici, 1983; 4) Ceramică; 5) Coțofeni; 6) P. 86181—2; 7) Inedit; b) 1) Ob. 11 — *Piatra Ilișovii*; 2) Platou (+1200 m); 3) Săpături Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1985; 4) Ceramică; 5) Coțofeni II/III; III; 6) P. 87653—62 (mostre); 7) Inedit.

10 — Crișeni, com. Mociu, jud. Cluj; 1) *La Hodăi*; 3) Periegheză, G. Florea, A. Rustoiu (studenți, Facultatea de Istorie, II), 1986; 4) Ceramică, Unelte din piatră; A — 5) Eneolitic (fig. 8/1—2, 14); 6) P. 86024, 86026, 86030; 7) Inedit; B — 5) Coțofeni (fig. 8/15—18; 6) P. 86023—47; 7) Inedit.

11 — Cuci, com. jud. Mureș: 1) *Berc*; 2) Așezare deschisă; 3) Descoperitor Traian Mureșan (Cluj), 1970; 4) Ceramică (fig. 8/7—8); 5) Tisza-polgár; 6) P. 87631, 87633—37; 7) Inedit.

12 — Cucuteni, com. jud. Iași: 1) *Cetățuia*; 2) Așezare fortificată; 3) Mostre aduse de Z. Kalmar, 1984; 4) Ceramică; 5) Cucuteni; 6) P. 87742—52 (mostre); 7) Inedit (vezi bibliografia stațiunii: D. Monah — St. Cucoș, *Așezările culturii Cucuteni din România*, Iași, 1985, p. 82—84).

13 — Gornea, com. Sichevița, jud. Caraș-Severin: a) 1) Ob. 1 — *Căunița de Sus*; 2) Așezare pe terasa mijlocie a Dunării; 3) Mostre din săpătura lui Gh. Lazarovici, 1969; 4) Ceramică (fig. 6/1—2, 5—7, 9—15; 9), unelte din piatră; 5) Vinča; 6) P. 87711—23; 88004—28 (mostre); Inedit; b) 1) Ob. 8 — *Locurile Lungi*; 2) Terasa mijlocie a Dunării; 3) Cerchetare suprafață Gh. Lazarovici, 1969; Ceramică (fig. 10); 5) Coțofeni, faza Ic; 6) P. 86183—99; 88505 (mostre); 7) Inedit.

14 — Gura Arieșului, com. Lunca Mureșului, jud. Alba: 1) *Stînga Mureșului* (La 10 m de mal și cca 25 m în aval de podul plutitor); 2) Așezare deschisă; 3) Descoperitor Vasile Ionuț, 1986; 4) Topor perforat; 5) Eneolitic; 6) P. 87864; 7) Inedit.

15 — Iclod, com. jud. Cluj: a) 1) Ob. 1 — *Pămîntul Vlădiciei, zona B*; 2) Așezare în lunca Someșului Mic; 3) Săpături sistematice, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1978—1986; materiale adunate de la suprafață de copii de la Școală; materiale descoperite de A. Falusi; 4) Ceramică, unelte din piatră și os; 5) Grupul Iclod; 6) P. 82662, 82665—6, 82673—4, 82700—43, 82746—59, 82762—4, 82766—831, 82833—85, 82887—992, 82994, 83440—604, 83607—623, 83627—89, 83695—6, 83699—748, 83897—968, 83973—90, 83992—84026, 84028—47, 84051—2, 84054—86, 84091—172, 84174—207, 84209—82, 84297—403, 84406—35, 84437—8, 84440—50, 84454, 84458—78, 84484—528, 84534—555, 84568, 84628, 84630—64, 84667—99, 84701—825, 84831—7, 85762—74, 85796—823, 85837—56, 84839—41, 84843—69, 84878—934, 84936—7, 84969—85083, 85085—102, 85155—386, 85388—99, 85761—7, 85769—74, 85779—92, 85796—823, 85837—72, 85880—901, 86019—20, 86200—51, 86253—66, 86268—84, 88000, 91336—9, 91834—9, 92001—2, 92102, 92278—302, 92311—27, 92361—73, 92504—52, 92689—90; 7) Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, în

Apulum, XXIII, 1986, p. 25—41; Idem, în *Apulum*, XXIV, 1987, p. 9—39; b) 1) Ob. 2 — Zona A; 2) Prima terasă a Someșului Mic; 3) Descoperitor V. Rusu, 1973 (donație); săpături sistematice Gh. Lazarovici, 1977—1980; periegheze Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1985—1986; 4) Ceramică, unelte din piatră; A — 5) Grupul Iclod; 6) P. 82995—9, 83606, 84870—2, 84875—7, 85873—9, 92256—77, 92303—10, 92328—60, 92374—503, 92553—688; 7) Inedit; B — 5) Petrești; 6) P. 84875—6 (colecția Rusu, din groapa R); 7) Inedit; c) 1) Ob. 4 — Zona D 2) Terasă mijlocie a Someșului Mic; 3) Descoperitori elevii din Iclod, 1986; 4) Ceramică, unelte din piatră; 5) Grupul Iclod; 6) P. 82654—61, 85824—36; 7) Inedit; d) 1) Ob. 5 — Sușee; 2) Așezare pe pante; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1982; 4) Ceramică; 5) Grupul Iclod, faza II; 6) P. 85775—78, 85794—5, 86049—55; 7) Inedit; e) 1) Ob. 9 — La Doroaie; 2) Terasă înaltă pe malul drept al Văii Alunișului; 3) Săpături Gh. Lazarovici, A. Bulbuc, 1986; 4) Ceramică, unelte din piatră; A — 5) Neolithic; 6) P. 91487—92, 91505—8, 91807; 7) A. Bulbuc, în *Acta MN*, 22—23, 1985—1986, p. 414; B — 5) Starčevo-Criș, faza IVB; 6) 91480—3; 7) *Ibidem*; C — 5) Grupul Gilău; 6) P. 91520—1, 91524—6, 91528—31, 91534—6; 7) Inedit; D — 5) Grupul Iclod; 6) P. 91474—5, 91477—8, 91484—6, 91509, 91511—6, 91538, 91540—2, 91547—53, 91556—62, 91567—9, 91571—5, 91578—93, 91595—7; 7) Inedit; E — 5) Coțofeni; 6) P. 91479, 91493, 91510, 91594, 91598—683; 7) A. Bulbuc, *op. cit.*, p. 414; f) 1) Ob. 11 — Tabla Popii; 2) A doua terasă a Someșului Mic; 3) Descoperitor S. Rus, 1986; A — 4) Unelte piatră, fusaiolă lut; 5) Neolithic; 6) P. 91990, 91997—8; 7) Inedit; B — 4) Ceramică; 5) Preistoric; 6) P. 91849—53; 7) Inedit; g) 1) Ob. 14 — Pădurea Copăcei; 2) Pantele Dealului; 3) Adunate de elevii din Iclod, 1986; 4) Topor și zdrobitor din piatră; 5) Neolithic; 6) P. 91805—6; 7) A. Bulbuc, *op. cit.*, p. 412, fig. 4/21; h) 1) Ob. 15 — Str. Măgheruș; 2) Terasă înaltă a Văii Alunișului; 3) Adunat de elevi, 1985; 4) Utilaj litic; 5) Neolithic; 6) P. 91981—8; 7) *Ibidem*; i) 1) Ob. 17 — I.T.T.; 2) Lunca Someșului Mic; 3) Descoperitor necunoscut; 5) Neolithic; 6) P. 91855; 7) *Ibidem*; j) 1) Ob. 18 — str. Poștei; 2) Lunca Someșului Mic; 3) Adunate de elevi; A — 4) Ceramică; 5) Neolithic; 6) P. 91765—6; 7) *Ibidem*; B — 4) Ceramică; 5) Preistoric; 6) P. 91772—4; 7) Inedit; k) 1) Ob. 23 — Capul satului (Valea Alunișului); 2) Prima terasă a Văii Aluniș; 3) Adunate de elevi, 1985; V. Crăciun, 1986; 4) Ceramică; A — 5) Neolithic; 6) P. 91958—70; 7) Inedit; B — 5) Coțofeni; 6) P. 82745; 7) Inedit; l) Ob. 25 — Dincolo de lacuri; 3) Adus de elevi, 1986; 4) Topor silefuit; 5) Neolithic; 6) P. 91996; 7) Inedit; m) 1) Ob. 26 — Podul 1 CFR; 2) Lunca Someșului; 3) Adus de elevi, 1986; 4) Ceramică; 5) Neolithic; 6) P. 91989; 7) Inedit.

16 — Jupa, oraș Caransebeș, jud. Caraș-Severin: 1) Dîmb; 2) Tell între linia CFR și șosea; 3) Mostră din săpătura lui Gh. Lazarovici, 1981; 4) Gratoar silex (fig. 6/8); 5) Neolithic; 6) P. 87707; 7) Inedit.

17 — Mărtinești, com. Tureni, jud. Cluj: 1) Ob. 1 — Biserică; 2) Promontoriu; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1985; 4) Oase; 5) Preistoric; 6) P. 89425; 7) Inedit.

18 — Micăsasa, com. jud. Sibiu; 1) Șesul Tapului; 2) Terasă deasupra Tîrnavei; 3) Periegheză, I. Mitrofan, 1984; 4) Ceramică (fig. 8/6, 10—13); 5) Petrești; 6) P. 87808—14; 7) Inedit.

19 — Móragy, R. P. Ungară: 1) *Tüzkődomb*; 2) Așezare și cimitir; 3) Mostre din săpătura lui J. Gaal, 1985, aduse de Gh. Lazarovici, Z. Kalmar; 4) Ceramică; 6) P. 87761—73; 7) Inedit.

20 — Parța, com. Șag, jud. Timiș; a) 1) *Tell 1*; 2) Așezare tip tell; 3) Colecția Agatha, Resch, Germann, donație, 1985; 4) Utilaj litic; 5) Cultura Banatului; 6) P. 86287—495, 86550—87578; 7) Inedit; b) 1) *Tell 2*; 2) Așezare deschisă; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1986; 4) Vâscior; 5) Cultura Banatului; 6) P. 91995 (mostră); 7) Inedit.

21 — Petreștii de Jos, com. jud. Cluj: a) 1) *Ob. 1 — La Biserică (izvor)*; 2) Platou; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1986; 4) Ceramică; 5) Coțofeni; 6) P. 90576—8, 90598; 7) Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, în *ActaMN*, 24—25, 1987—1988; b) 1) *Ob. 5 — Sub Pădure*; 2) *Platou*; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1986; 4) Ceramică; 5) Coțofeni; 6) P. 90401—3, 90433—6, 90468—70, 90485—97; 7) Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, în *ActaMN*, 24—25, 1987—1988, p.

22 — Preutești, com. jud. Suceava: 1) *Cetățuia*; 2) Promontoriu pe malul stîng al văii Brana; 3) Donație D. Popovici, 1984; 4) Ceramică; 5) Cucuteni, faza B; 6) P. 87741 (mostră); 7) Inedit (vezi bibliografia pentru stațiune; D. Monah — St. Cucoș, *op. cit.*, p. 134).

23 — Săcel, com. jud. Maramureș: 1) Ses; 2) Terasa a doua a Izei; 3) Periegheză, Z. Kalmar, 1982; 4) Răzuitar, calcedonie; 5) Preistoric; 6) P. 87835; 7) Inedit.

24 — Sălicea, com. Ciurila, jud. Cluj: 1) *Capul Satului* (în aval de ultima casă din sat, cca 300 m, pe valea Vădulet); 2) Neprecizat; 3) Descoperitor, G. Samoilă, 1986; 4) Topor; 5) Eneolitic; 6) P. 87865; 7) Inedit.

25 — Sândulești, oraș Turda, jud. Cluj: a) 1) *Ob. 1 — Tumulul Mare*; 2) Mormint; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, T. Soroceanu, 1985; 4) Ceramică; A — 5) Cotofeni; 6) P. 83866, 87652; 7) Gh. Lazarovici — Z. Kalmar, în *ActaMN*, 22—23, 1985—1986, p. 731—738; Idem, în *ActaMN*, 24—25, 1987—1988; B — 5) Preistoric; 6) P. 83782—4, 83853; 7) Inedit; b) 1) *Ob. 2 — Buncăr*; 2) Neprecizat; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, T. Soroceanu, 1985; 4) Așchie silex; 5) Neolic; 6) P. 83855; 7) *Ibidem*; c) 1) *Ob. 5 — La Fintină*; 2) Neprecizat; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1986; 4) Așchie silex; 5) Neo-eneolitic; 6) P. 91088; 7) Inedit.

26 — Săscior, com. jud. Alba: 1) *Vîrful Migli* (nord-est); 2) Promontoriu; 3) Neprecizat; 4) Ceramică; 5) Coțofeni; 6) P. 88043—69; 7) Inedit.

27 — Seini, com. jud. Maramureș: a) 1) *Ob. 1 — Ferma 7 IAS*; 2) Terasă înaltă a Someșului; 3) Descoperitor: V. Țintăș, Tuțu, 1985: Ceramică, utilaj litic; 5) Tiszapolgár; 6) P. 86021, 88800—18; 7) Inedit; b) 1) *Ob. 2 — Cărămidărie*; 2) Lunca văii Zugăului; 3) Descoperitor: V. Țintăș, 1985; 4) Ceramică, utilaj litic; A — 5) Neolic mijlociu; 6) P. 87835—58, 87968, 88650—97, 88819—979, 89052—234, 91340—48 (donație); 7) Inedit; B — 5) Cotofeni; 6) P. 87987—991; 7) Inedit.

28 — Sichevita, com. jud. Caraș-Severin: 1) *Ob. 1 — Ogașul Cirinii*; 2) Terasă; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1983; 4) Utilaj litic; 5) Neolic; 6) P. 87724—7 (mostre); 7) Inedit.

29 — Silagiu, oraș Buziaș, jud. Timiș: 1) *Pirpora 1*; 2) Așezare deschisă; 3) Descoperitor Șt. Sfeteu; 4) Ceramică, utilaj litic; A — 5) Starčevo—Criș; 6) P. 88600—19; 7) Inedit; (fig. 5/1—6); B — 5) Tiszapolgár

(fig. 5/7—8; 8/3—5); 6) P. 88620—36; 7) Inedit; C — 5) Bodrogkeresztúr; 6) P. 88360—1; 7) Gh. Lazarovici — Șt. Sfetcu, comunicare, Arad, 1987; D — 5) Coțofeni (fig. 9/1—4); 6) P. 88446—59 (toate piesele sunt donații); 7) Inedit.

30 — Sinnicoară, com. Apahida, jud. Cluj: 1) *La sud de Someș*; 2) Lunca Someșului; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1985; 4) Ceramică; 5) Preistoric; 6) P. 83626; 7) Inedit.

31 — Slatina Timiș, com. jud. Caraș-Severin: 1) *Pe stînga șoselei naționale*; 2) Terasă înaltă a Timișului; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1984; 4) Ceramică; 5) Sălcuța III — Tiszapolgár; 6) P. 87728—34 (mostre); 7) Inedit.

32 — Șaulia, com. jud. Mureș: 1) *Pădure* (creastă spre Zaul de Cîmpie); 2) Tumuli; 3) Periegheză, V. Șoim, Z. Kalmar, 1985; 4) Ceramică (fig. 8/19); 5) Coțofeni, faza II; 6) P. 87739—740 (mostre); 7) Inedit.

33 — Timișoara: a) 1) Ob. 1 — *Freidorf*; 2) Prima terasă a Timișului; 3) Donație Agotha, Resch, Germann, 1985; 4) Ceramică, utilaj litic; 5) Cultura Banatului; 6) P. 88100—258; 7) Inedit; b) 1) Ob. 2 — *Fratelia I*; 2) Prima terasă a Timișului; 3) Donație Agotha, Resch, Germann, 1984—1985; 4) Utilaj litic; 5) Cultura Banatului, fazele I/II; 6) P. 86496—549, 87579—630; 7) Inedit.

34 — Tureni, com. jud. Cluj: a) 1) Ob. 1 — *Poderei*; 2) Terasă înaltă în Chei; 3) Săpături, Gh. Lazarovici, T. Soroceanu, Z. Kalmar, 1986; cercetări de suprafață, 1985; 4) Ceramică; A — 5) Starčevo—Criș; 6) P. 90081—2, 90255, 90272, 90800, 91283; 7) Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, în *ActaMN*, 22—23, 1985—1986, p. 731—738; Idem, în *ActaMN*, 24—25, 1987—1988; B — 5) Lumea Nouă; 6) P. 90814, 90819—20, 90828—35, 90857, 90889, 90933, 90937—42, 90957—67, 91213—4, 91284—6; 7) *Ibidem*; C — 5) Petrești; 6) P. 89768—9, 89880—1, 89886, 89899, 89903—5, 89909—12, 89931—9, 89976—8, 90024—7, 90047—51, 90059—60, 90073—8, 90083—5, 90121—4, 90167—9, 90176, 90179—80, 90190—2, 90240—3, 90252—4, 90300—2, 90309—10, 90324—5, 90824—5, 90874—7, 90890, 90948, 91302—8; 7) *Ibidem*; D — 5) Tiszapolgár; 6) P. 89235—40, 89272—6, 89336—7, 89542—9, 89551—717, 90294—6, 90361—98, 90505—56, 90601—72, 90675—82, 90687—717, 90811, 90838, 90844—54, 90858—61, 91028; 7) *Ibidem*; E — 5) Coțofeni; 6) P. 90404—32, 90437—67, 90471—84, 90498—504, 90557—575, 90592—97, 90867—73, 90915, 91013—4, 91029, 91406—10, 91425—31, 91434—6; 7) *Ibidem*; F — 5) Neolitic; 6) P. 89782—3, 89786—8, 89872—4, 89941—3, 89971, 89985—6, 90805—8, 90878—88, 90899—905, 90908—9, 90917—27, 90954—6, 90989—91011, 91015—27, 91036—60, 91088, 91200—12, 91215, 91223—40, 91270—82, 91309—12, 91316—20; 7) *Ibidem*; b) 1) Ob. 2 — *Pe Chei*; 2) Platou; 3) Cercetări de suprafață, 1984—1985, sondaje, 1985—1986, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar; 4) Ceramică; A — 5) Neolitic; 6) P. 83856—7, 83860—1, 88773—7; 7) *Ibidem*; B — 5) Eneolitic; 6) P. 83872—4, 83876; 7) *Ibidem*; C — 5) Tiszapolgár; 6) P. 83788—810, 83820—52, 83858—9, 86146—7, 88724—9, 88739—72, 88783—5; 7) *Ibidem*; D — 5) Coțofeni; 6) P. 83865, 83868—71, 83875, 86061—4, 86108—14, 86124—7, 86134—45, 86148—80, 88091—9, 88730—8, 88778—82; 7) *Ibidem*; c) 1) Ob. 3 — *Svona*; 2) Terasă înaltă a Văii Racilor; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, I. Dani, 1985—1986; 4) Ceramică; 5)

Preistoric; 6) P. 83887—8; 7) *Ibidem*; d) 1) Ob. 4 — *Pe Dos*; 2) Platou; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, 1985; 4) Ceramică, chirpici; 5) Preistoric; 6) P. 83785—7; 7) *Ibidem*; e) 1) Ob. 5 — *Rotogol*; 2) Pinten barat; 3) Sondaj, Gh. Lazarovici, 1986; 4) Ceramică; A — 5) Neolitic; 6) P. 91220—2, 91252—4, 91266—9, 91437—8; 7) *Ibidem*; B — 5) Petrești; 6) P. 90148—51; 7) *Ibidem*; C — 5) Tiszapolgár; 6) P. 90673—74, 90683—6; 7) *Ibidem*; D — 5) Coțofeni; 6) P. 90599—600, 91400—5, 91411—24, 91432—3; 7) *Ibidem*; f) 1) Ob. 7 — *Tunsu*; 2) Platou deasupra Cheilor; 3) Cercetare suprafață, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, I. Dani, F. Găgiltan, 1985—1986; 4) Ceramică; 5) Preistoric; 6) P. 89243; 7) *Ibidem*; g) 1) Ob. 13 — *La stină*; 2) Platou deasupra Cheilor; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1985; 4) Ceramică; A — 5) Tiszapolgár; 6) P. 83816; 7) *Ibidem*; B — 5) Coțofeni; 6) P. 83819; 7) *Ibidem*; h) 1) Ob. 17 — *Lanul cu mazăre*; 2) Platou; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1986; 4) Ceramică; 5) Coțofeni; 6) P. 86085—096; 7) *Ibidem*; i) 1) Ob. 18 — *Deasupra Izvorului*; 2) Platou; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1986; 4) Ceramică; 5) Neolitic tîrziu; 6) P. 91439—50; 7) *Ibidem*; j) 1) Ob. 20 — *Cariera*; 2) Platou la intrarea în Chei; 3) Periegheză, Gh. Lazarovici, 1984, săpături de salvare, T. Soroceanu, 1985—1986; 4) Ceramică; 5) Coțofeni; 6) P. 86064—81, 92691—2; 7) *Ibidem*.

35 — Turulung, com. jud. Satu-Mare: 1) *Intrarea în sat* (la stînga șoselei dinspre Livada); 2) Terasă înaltă a Someșului; 3) Periegheză, Z. Kalmar, 1982; 4) Ceramică; 5) Neolitic tîrziu (grupul Pișcolt); 6) P. 87830—2; 7) Inedit.

36 — Uioara de Jos, oraș Ocna Mureș, jud. Alba: 1) *Sura Finăteelor* (Fântâna din Gruiul lui Sip); 2) Așezare deschisă; 3) Descoperitor N. Cristea, 1981; 4) Suport de vas; 5) Petrești; 6) P. 87825 (donație); 7) Inedit.

37 — Vinga, com. jud. Arad: 1) *La izvor*; 2) Așezare pe bot de deal; 3) Descoperitor, E. Pădureanu, 1978; 4) Ceramică, utilaj litic; 5) Cultura Banatului, Grupul Szakálhát; 6) P. 88381—95 (donație); 7) Inedit.

38 — Zăuan, com. jud. Sălaj: a) 1) *Dîmbul cimitirului*; 2) Promontoriu; 3) Mostră din săpătură, E. Lakó, Gh. Lazarovici, 1980; 4) Ceramică; 5) Starčevo-Criș, fază IVA; 6) P. 87638—50, 88077—8; 7) Inedit; b) 1) *Via din Dîmbul Cimitirului*; 2) Promontoriu; 3) Periegheză, E. Lakó, Gh. Lazarovici, Z. Kalmar, A. S. Luca, 1980; 4) Ceramică; 6) P. 88068—76 (mostre); 7) Inedit.

*

Activitatea de cercetare a materialelor intrate în colecția secției de preistorie a fost complexă, vizând toate culturile și grupurile neo-eneolitice alături de materiale aparținătoare și altor epoci, rezultate din săpăturile de salvare din județ.

Cultura Starčevo-Criș a fost înregistrată în 5 stațiuni, importante fiind noile descoperiri de la Iclod — *La Doroaie* și cele de la Turneni — *Poderei*, materialele din aceste stațiuni, alături de cele de la Arad, și Zăuan, au elemente care preced fenomenele de la începutul neoliticului mijlociu.

Cultura Banatului este ilustrată prin materialele de la Parta, Arad, Timișoara și Vinga, cultură care este legată de fenomenele chalcoliticului balcano-anatolian. Materiale aparținând culturii Vinča au fost prelucrate din stațiunile Gornea și Balta Sărătă.

Alte materiale, mai ales ceramică, au fost înregistrate din diverse stațiuni aparținând complexului Cluj — Cheile Turzii — Lumea Nouă, grupului Iclod, grupului Gilău, grupului Pișcolț, culturilor Tiszapolgár, Bodrogkencesztúr și Coțofeni, aducîndu-se reale contribuții la cunoașterea ariei de răspindire a acestora.

Colecția de mostre ale secției de preistorie s-a îmbogățit cu materiale aparținând culturii Cucuteni (Cucuteni, Preutești) și culturii Lengyel (Mórág — Ungaria), fiind deosebit de utile în cercetarea de ansamblu a fenomenelor.

O serie de materiale nu au putut fi încadrate cultural sau uneori nici cronologic (neolic, eneolic, preistoric) ridicînd numeroase probleme care se cer rezolvate prin cunoașterea integrală a zonei din care provin, urmînd ca materialele să fie rediscutate și dateate.

ZOIA KALMAR-MAXIM

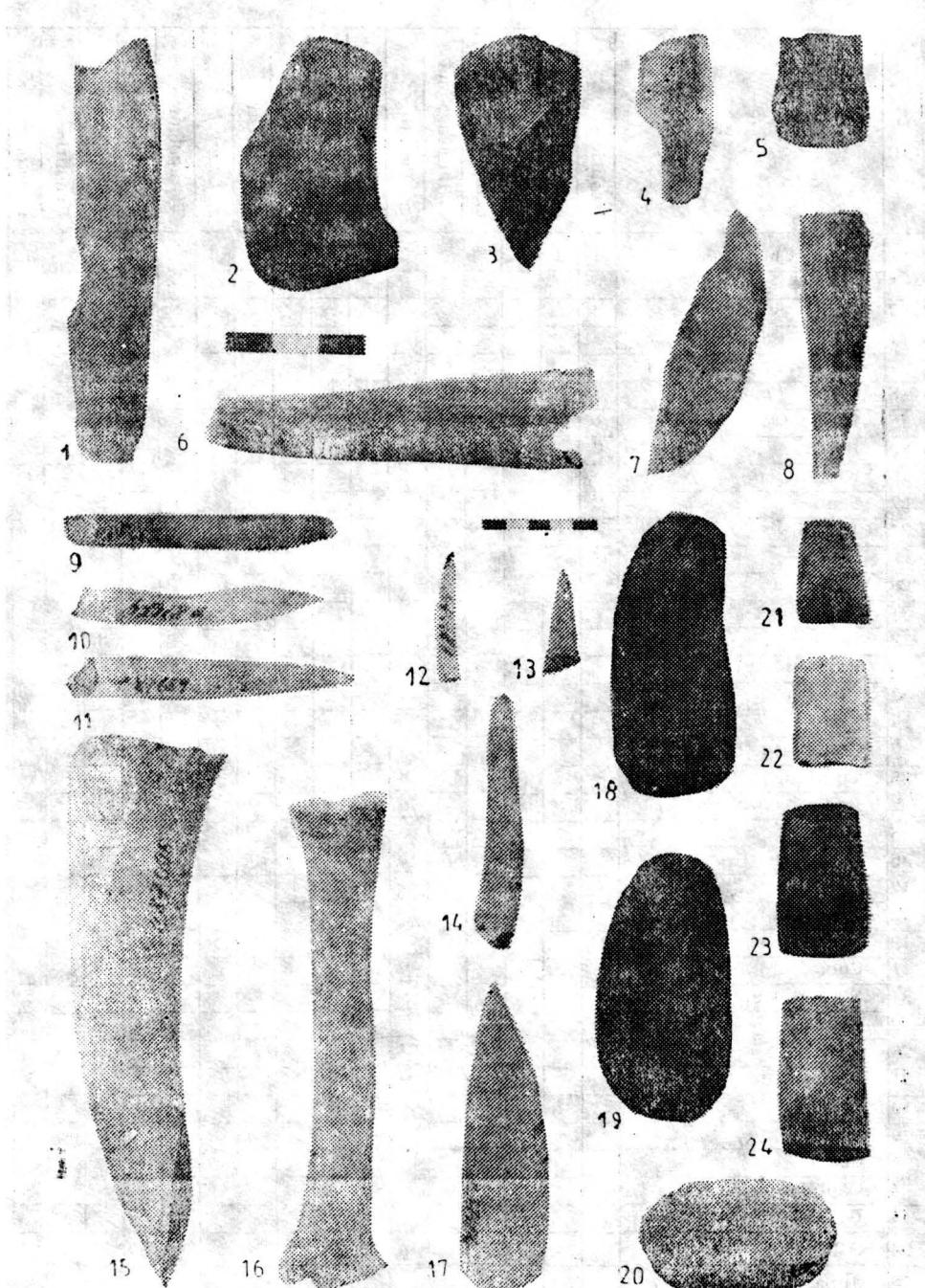
**MATÉRIAUX NÉO-ÉNÉOLITHIQUES ENTRÉS DANS LA COLLECTION
DU MUSÉE D'HISTOIRE DE LA TRANSYLVANIE
(III)**

(Résumé)

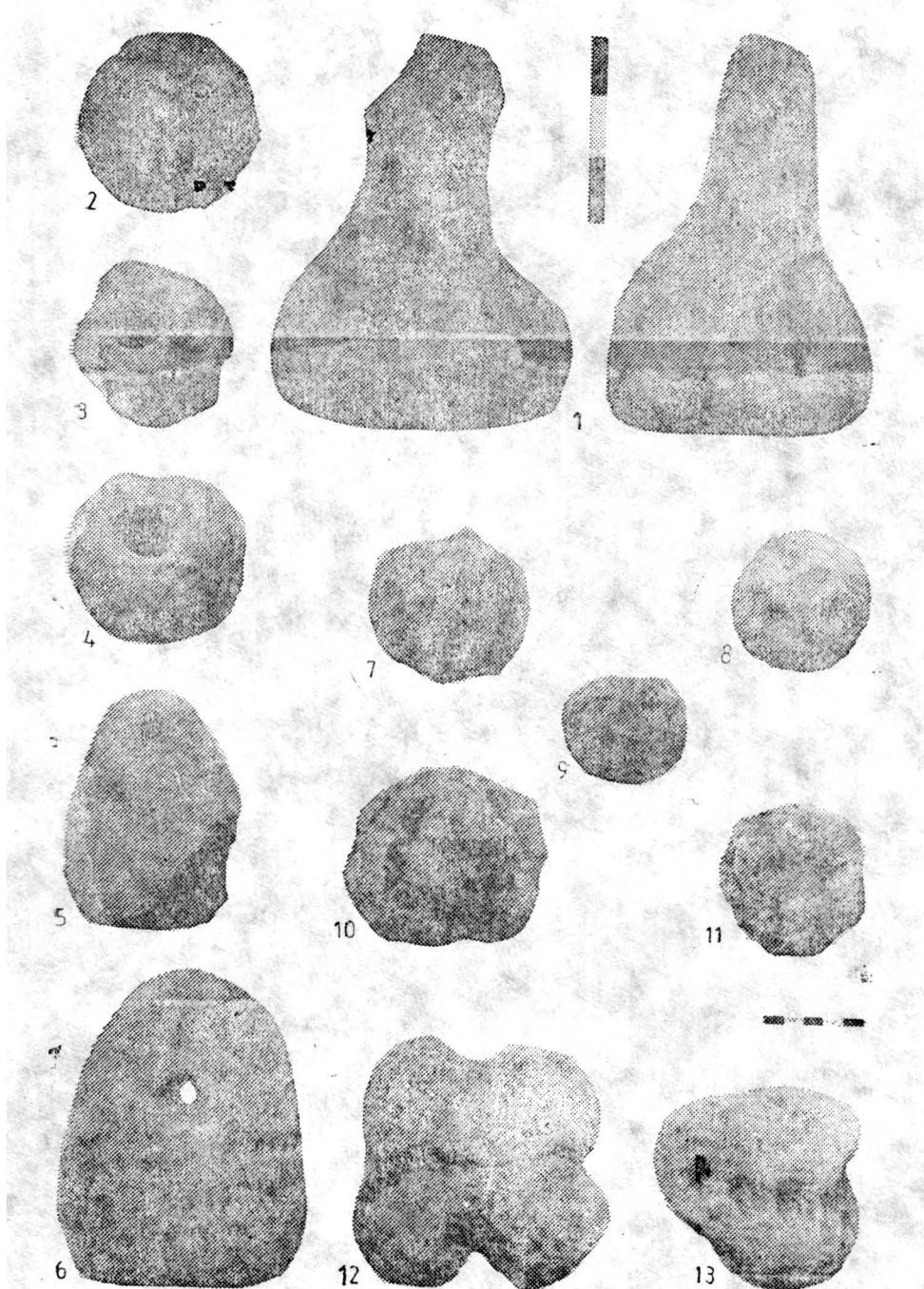
On présente un répertoire des matériaux archéologiques résultés des fouilles de surface, des sondages archéologiques, des fouilles de sauvetage et systématiques, effectués dans le dép. de Cluj en 1985—1986.

L'article continue les présentations similaires parues en *ActaMN*, XXI/1984, pp. 391—403 et XXII—XXIII/1985 — 1986, pp. 401—410.

Nr. crt.	Localitatea	Neolithic	c. Starčevo—Criș	c. Vinča	c. Banatului	c. Lumea Nouă	gr. Pișcolț	gr. Iclod	gr. Gilău	c. Petrești	c. Cucuteni	c. Lengyel	Tiszapogár	Bodrogteresztér	c. Cojofeni	Eneolithic	Prehistoric
2	Baciu — Chei	11	1														12
5	Cenade	x														x	
7	Cluj — Stăvilar	x								x						x	
7	Cluj — Baba Novac	x							x		x					x	
7	Cluj — V. Caldă	x								x						x	
8	Coldău	x															
15	Iclod	x	9							9	2						
20	Parta	2		1													
25	Sândulești	x													1		1
27	Seini	2													2		
34	Tureni	x	1		1					x					x	2	1
29	Silagiu	x													x		
28	Sichevița	?															
1	Arad	x		b													
13	Gornea		1													8	
3	Balta Sarată		x														
33	Timișoara			x													
37	Vinga			x													
7	Cluj — Bd. Lenin				x		x										
35	Turuțung					x											
2	Baciu — s. Nouă								4	4							
18	Micăsasa							x									
36	Uioara de Jos							x									
12	Cucuteni											x					
22	Preutești								x								
19	Morággy										x						
11	Cuci									x			x				
31	Slatina Timiș										x		x				
32	Săulia											x					
26	Săscior											x			x		
21	Petreștii de Jos											x			x		5
10	Crișeni											x			x		
9	Cornea											x			x		
6	Cistei											x			x		
4	Căptălan											x			x		
14	G. Arieșului											x			x		
24	Sălicea											x			x		
16	Jupa											x			x		
17	Mărtinești											x			x		
23	Săcel											x			x		
30	Sinnicoară											x			x		

Fig. 1. Cluj-Napoca — *Stăvilar*, uinelte din piatră și os (1–8); Arad, cultura Starčevo–Criș, uinelte și arme din os și piatră (9–24).

Fig. 2. Arad — La Bufniță, cultura Starčevo—Criș, idol (1); Arad — Grădiște, cultura Banatului, greutăți de năvod și război de țesut, bile din lut (2–13).

Fig. 3. Arad — Grădiște, cultura Banatului, fragmente ceramice (gr. Szakálhát).

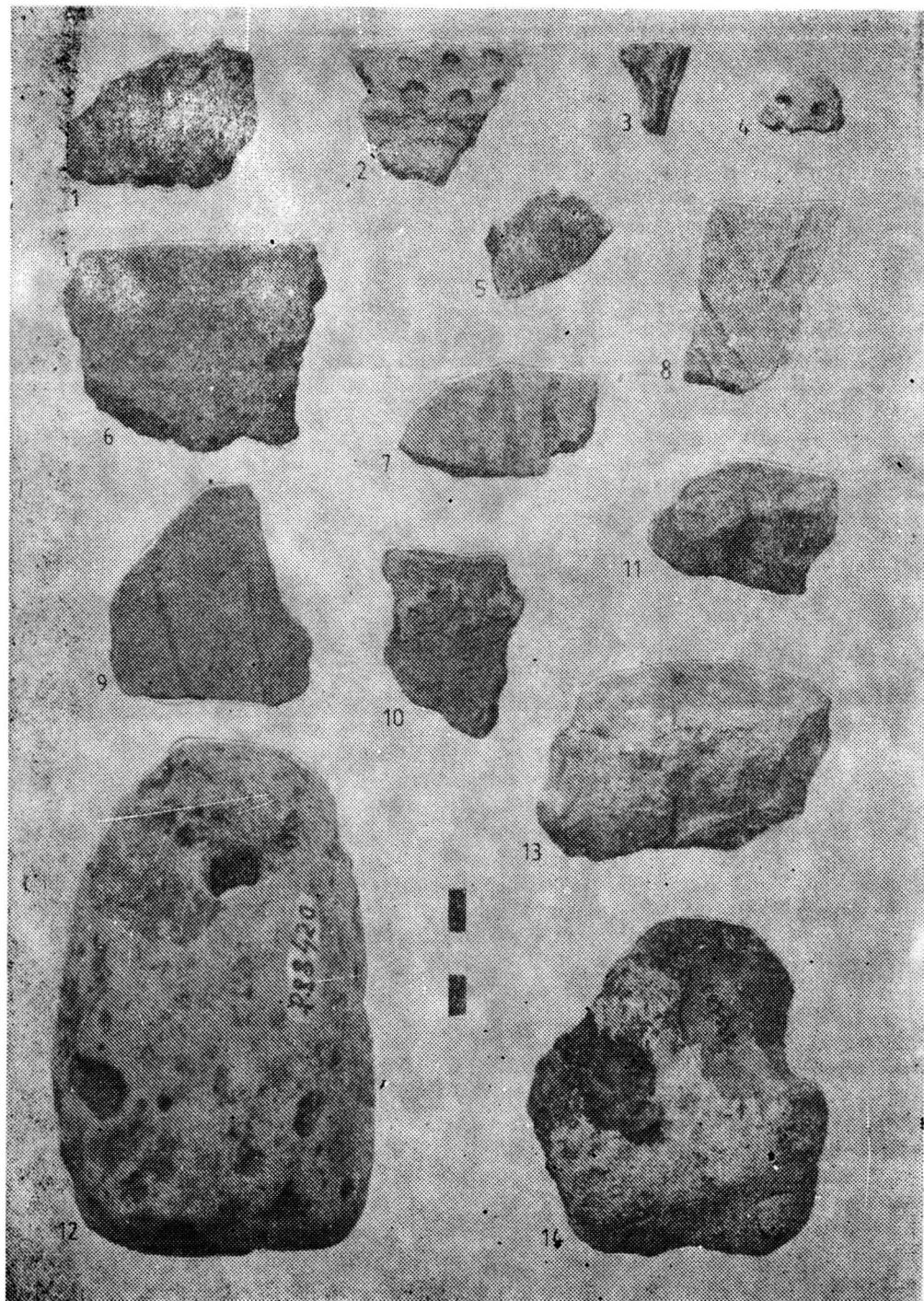

Fig. 4. Vinga — *La izvor*, cultura Banatului, fragmente ceramice, greutăți de năvod, fragmente strecurătoare, virf din calcedonie (1—12); Sichevița — *Ogașul Cirinii*, nuclee și aşchii calcedonie (13—14).

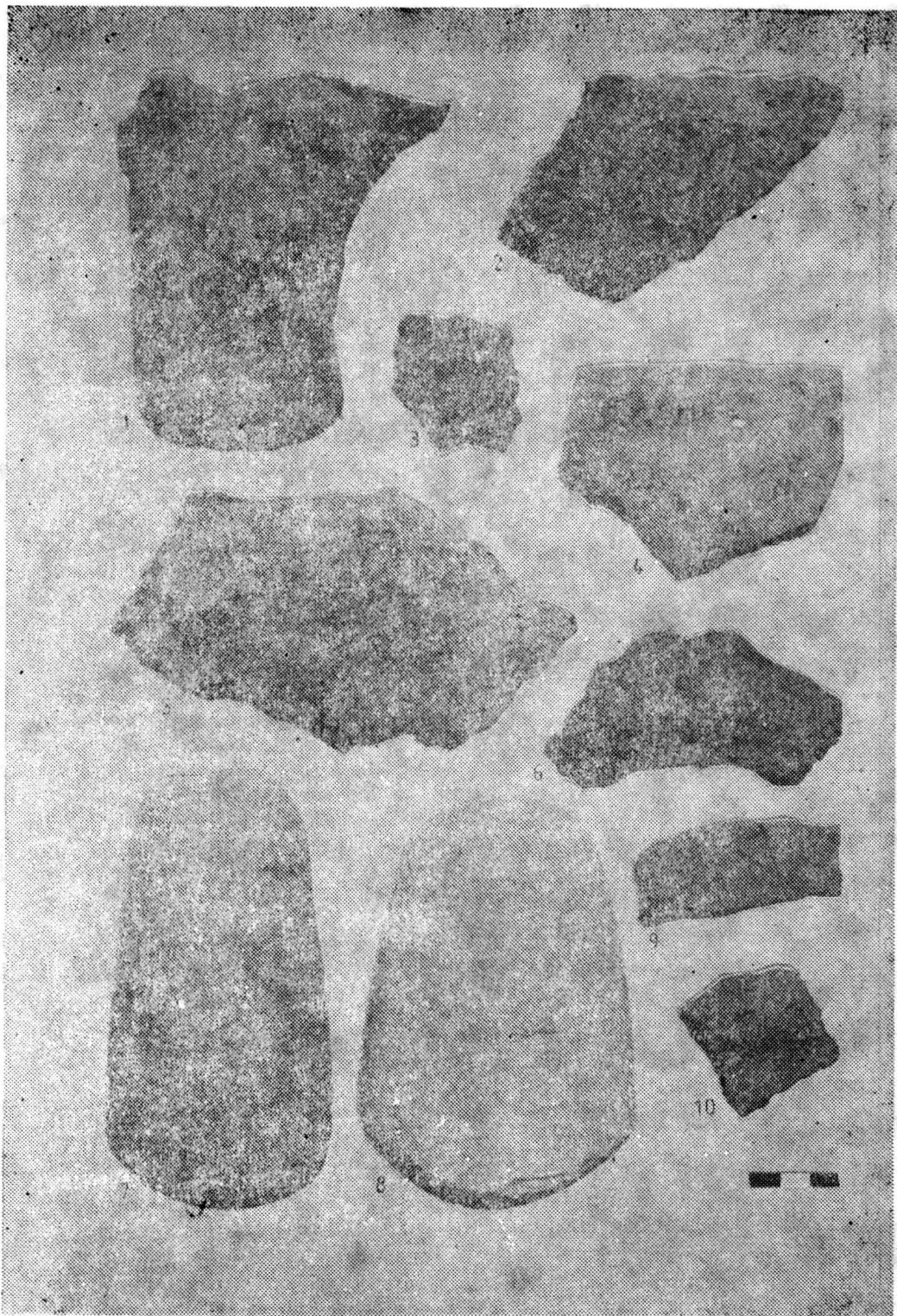

Fig. 5. Silagiu — Pirpora 1, cultura Starčevo—Criș, fragmente ceramice (1—6, 9—10) eneo-litic, unelte din piatră (7—8).

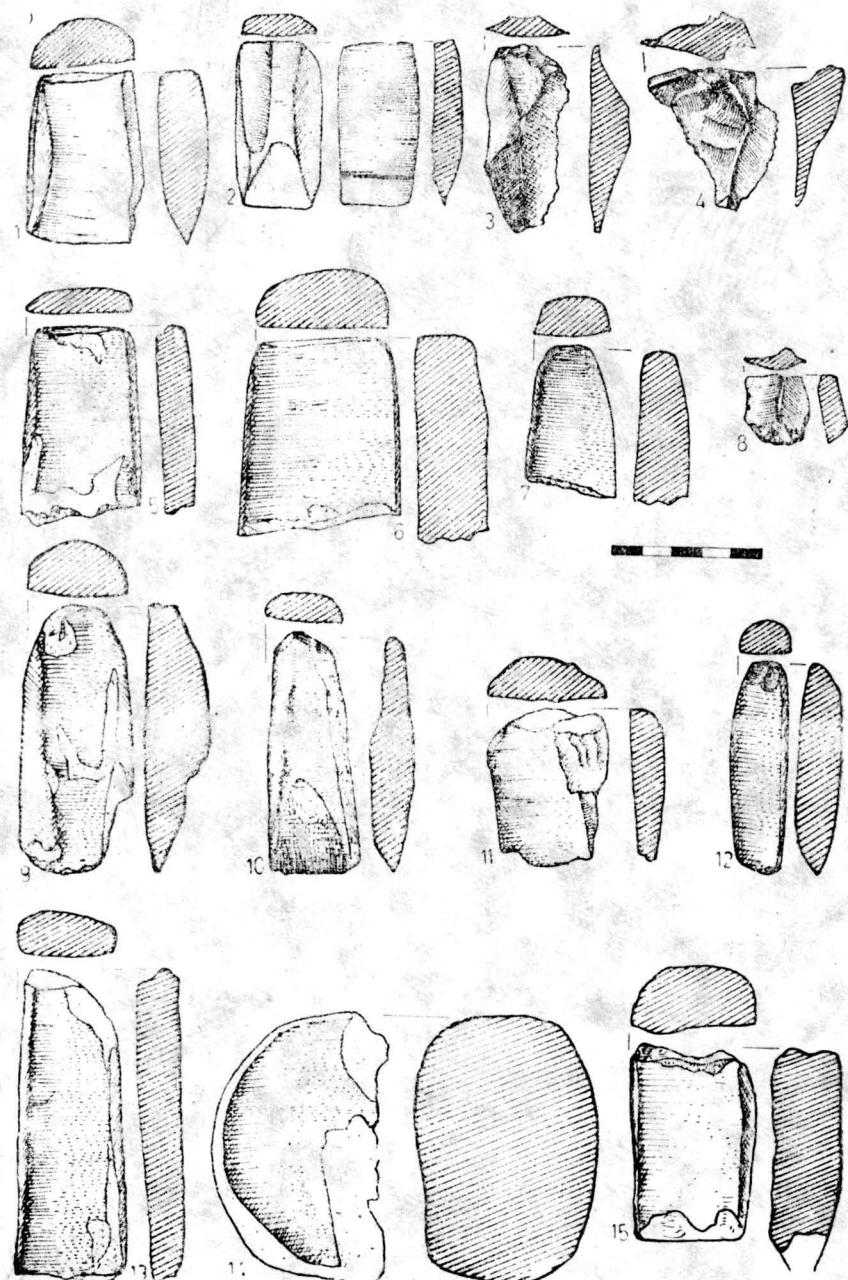

Fig. 6. Gornea — Căunița de Sus, cultura Vinča, unelte din piatră (1—2, 5—7, 9—15); Sichevița — Ogașul Cirinii, răzuitar jasp (3—4), Jupa — Dîmb, gratoar calcedonie (8).

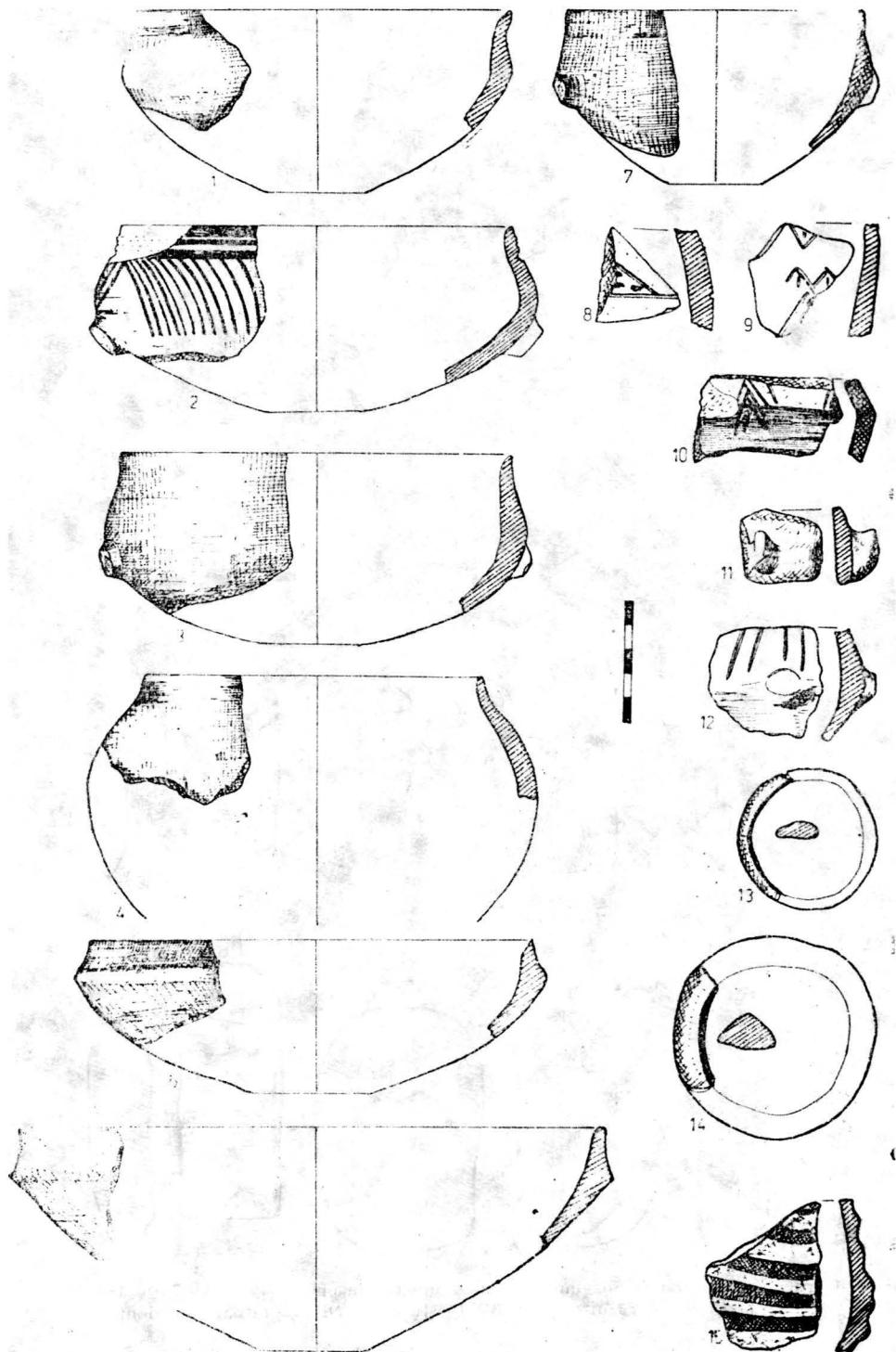

Fig. 7. Gornea — Căuňiţa de Sus, cultura Vinča, fragmente ceramice, brăťari din lut.

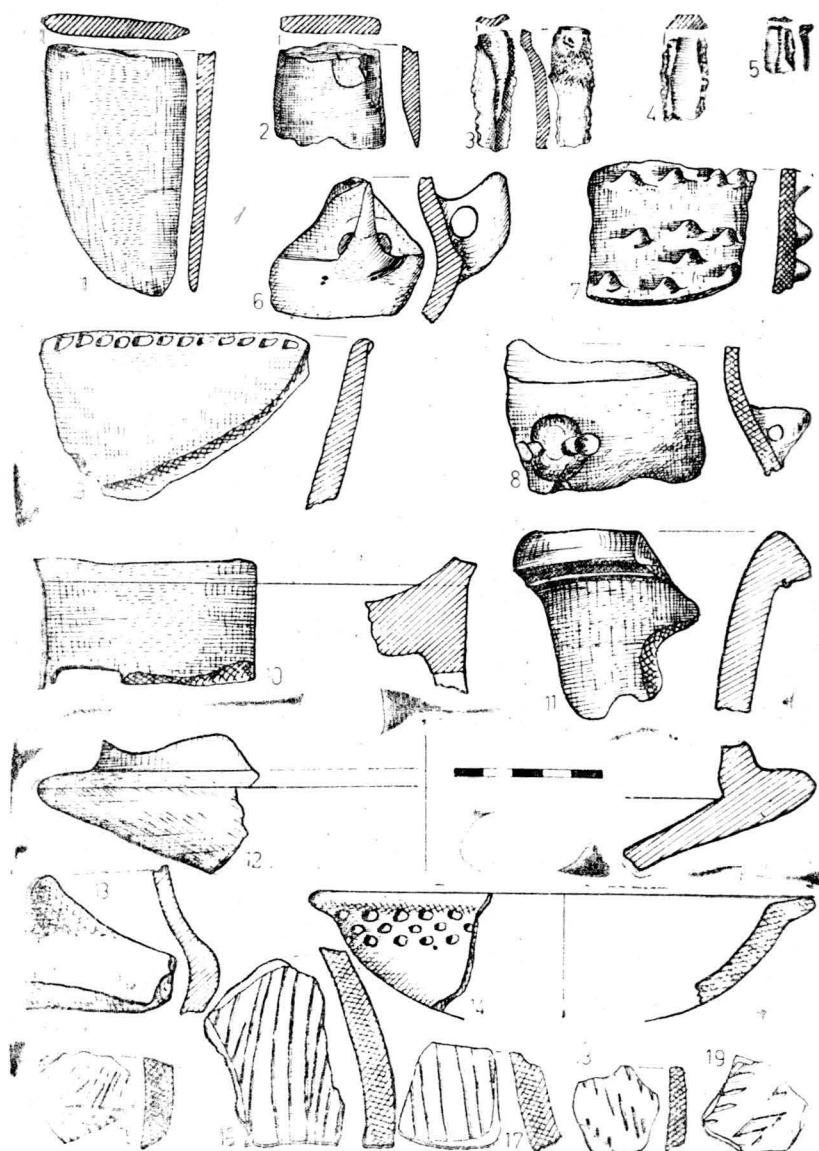
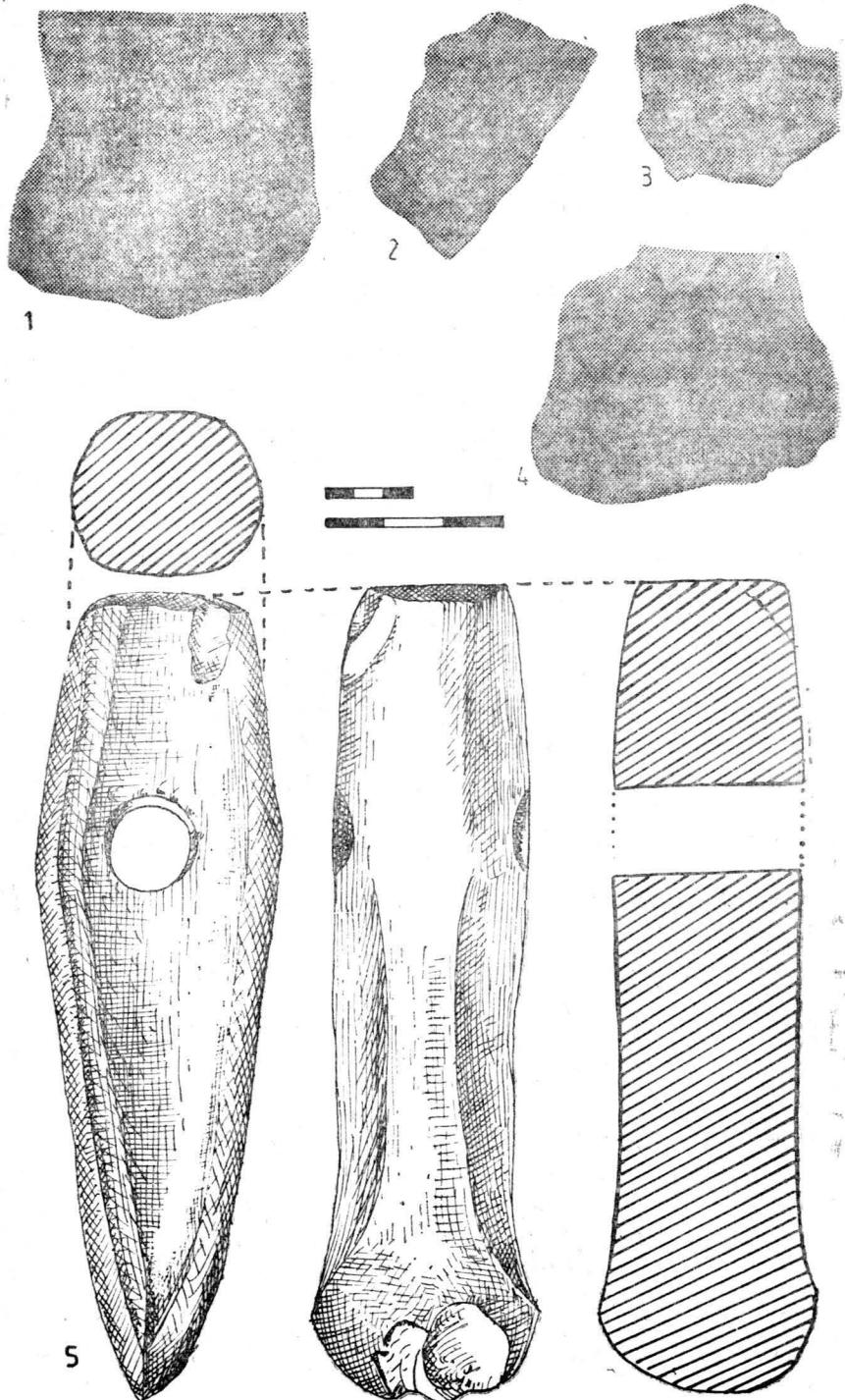
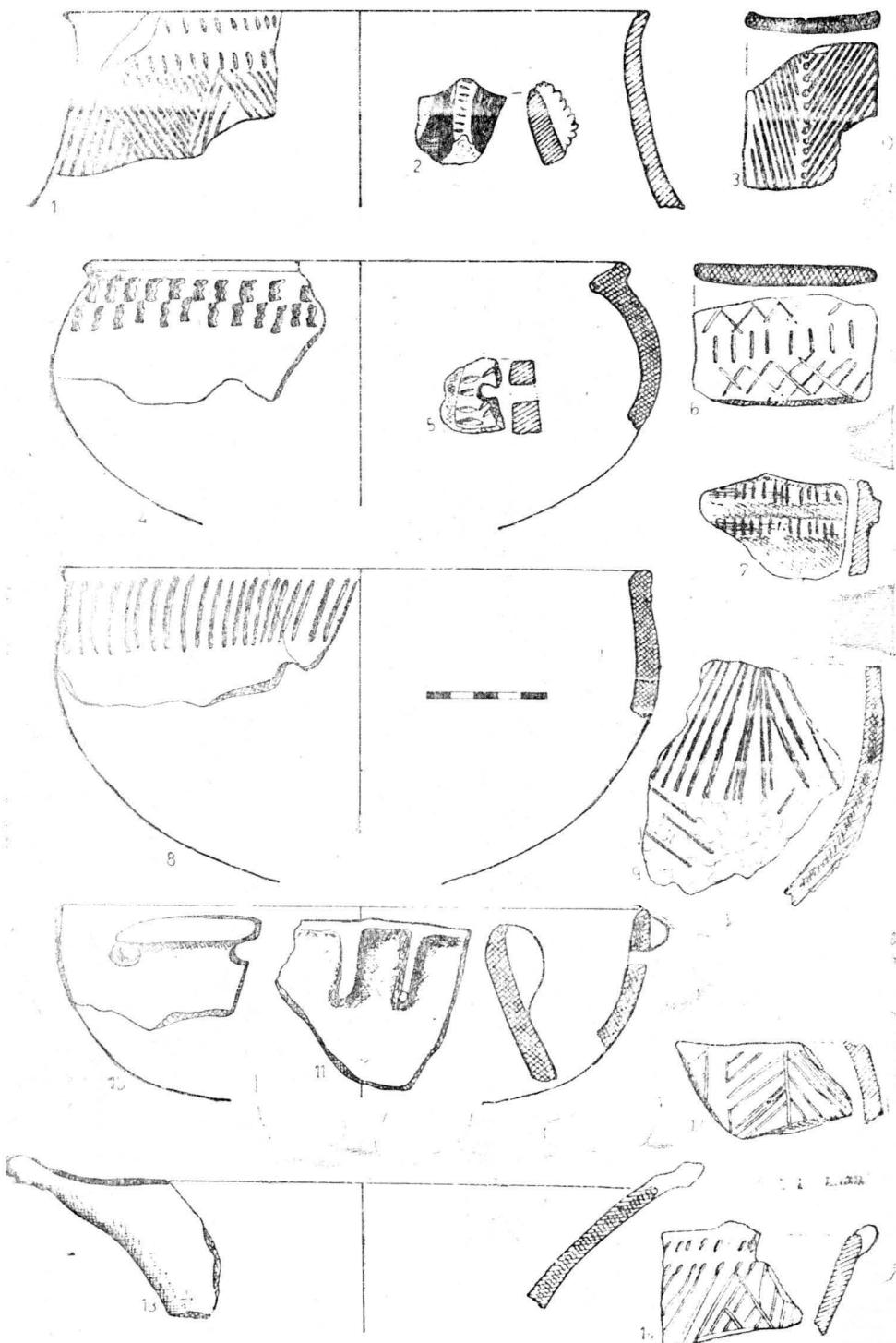

Fig. 8. Crișeni — *La Hodăi*, cultura Coțofeni (15—18); eneolicic (1—2, 14); Silagiu — *Pirypora* 1, cultura Tiszapolgár (3—5); Micăsasa — *Sesui Tapului*, cultura Petrești (6, 10—13); epoca bronzului (9); Cuci — *Berc*, cultura Tiszapolgár (7—8); Săulia — *Pădure*, cultura Coțofeni (19).

Fig. 9. Silagiu — *Pirpora* 1, cultura Coțofeni (1–4); Gura Arieșului — *Stînga Mureșului*, eneolicic (5).

*Fig. 10. Gornea — Locurile Lungi, cultura Cojof
fragmente ceramice.*